

Kila van der Starre
Universiteit Utrecht
Contact: k.a.vanderstarre@uu.nl

Poëzie buiten het boek in de klas

Poëzie leeft, blijkt uit het onderzoek van dr. Kila van der Starre, vooral buiten het boek. In haar presentatie gaat ze eerst in op de positie van poëzie in de Nederlandse en Vlaamse samenleving. Mensen komen poëzie tegen op bijzondere gelegenheden (zoals uitvaarten en bruiloften), op televisie en de radio, in de openbare ruimte, in kranten en tijdschriften, op *social media* en in het interieur van anderen. En ze doen van alles met die poëzie. Gedichten worden gebruikt om te rouwen, om anderen te troosten, om iemand de liefde te verklaren, om anderen op te voeden, als symbool voor een belangrijk moment, om een identiteit te creëren, om een gebeurtenis in herinnering te houden, als levensmotto en zo veel meer.

Daarna maakt ze de stap naar didactiek. Op welke manieren kun je non-boekpoëzie inzetten in het schoolvak Nederlands? En waarom zou je dat eigenlijk doen? Van der Starre richt zich op concrete consequenties die de conclusies over poëzie in de samenleving hebben voor het poëzieonderwijs op middelbare scholen. Ze gaat in op twee kwesties die op het gebied van poëziedidactiek uit haar onderzoek naar voren komen.

De eerste is de relatie tussen schriftelijke en mondelinge poëzie in de klas. Leerlingen worden vaak uitgenodigd om een gedicht in stilte te lezen, terwijl naar poëzie luisteren en het poëzie voordragen de meest gebruikelijke soort poëzie-ervaringen zijn buiten de

muren van de school. Mondelinge poëzie kan leerlingen stimuleren om zich te richten op de muzikaliteit van de taal van gedichten (en klank moet je natuurlijk horen!). Bovendien is poëzie oraal ontstaan en heeft het mondelinge aspect tot op de dag van vandaag effect op het genre. Daarnaast luisteren veel leerlingen in hun vrije tijd al naar poëzie, vooral in de vorm van liedteksten en hiphop *lyrics*. Ten slotte kan naar poëzie luisteren een opstap zijn naar poëzie lezen. Van der Starre geeft verschillende voorbeelden van zo'n *stepping stone*-aanpak.

De tweede kwestie is de nood aan ervaringsgericht poëzieonderwijs. Daarbij vertrek je vanuit de reacties die een gedicht bij de leerlingen oproept en nodig je hen uit om die reacties nader te verkennen, door ze te evalueren, erover te discussiëren of door ze om te zetten naar een eigen creatie. Binnen ervaringsgericht poëzieonderwijs heb je ook oog en oor voor de vormelijke kenmerken van de taal en de poëtische technieken in het gedicht. Je koppelt de ervaringen en reacties van de leerlingen namelijk aan analyse van het gedicht. Open vragen stellen, interpretaties naast elkaar laten bestaan en ervaringen van leerlingen aan de taal en de vorm van het gedicht koppelen, staan in deze didactiek centraal.

Tijdens deze presentatie kom je van alles te weten over poëzie buiten het boek én neem je concrete lesideeën mee naar huis. In je volgende lessen zal je bijvoorbeeld over actuele gebeurtenissen kunnen praten aan de hand van poëzie, zal je open gesprekken kunnen voeren over een gedicht en zal je poëzie buiten het boek als opstap kunnen gebruiken naar poëzie in het boek.